

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอ่าวคุ้งวิมาน จังหวัดจันทบุรีและบริเวณใกล้เคียง ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คณะวิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย
2. รูปแบบการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย

1. โครงสร้างกายภาพของอ่าวคุ้งวิมานจังหวัดจันทบุรีและบริเวณใกล้เคียง เช่น ที่ตั้ง อาณาเขต และ สภาพภูมิประเทศ
2. โครงสร้างทางสังคม เช่น การศึกษา เศรษฐกิจ อาชีพ สังคม การมีส่วนร่วม ประเพณี และ วัฒนธรรม ฯลฯ ของชุมชนรอบอ่าวคุ้งวิมานจังหวัดจันทบุรีและบริเวณใกล้เคียง
3. โครงสร้างทางการปกครอง เช่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ความเข้มแข็งชุมชน
4. การร่วมกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ของประชาชนในท้องถิ่น เช่น กลุ่มอาชีพต่างๆ
5. ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของอ่าวคุ้งวิมาน จังหวัดจันทบุรีและบริเวณใกล้เคียง
6. ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวรอบอ่าวคุ้งวิมานจังหวัดจันทบุรี
7. นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

3.2 รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research ; PAR)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

ใช้สำรวจข้อมูลต่างๆ จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่อ่าวคุ้งวิมานจังหวัดจันทบุรี และบริเวณใกล้เคียง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยว การสร้างแบบสอบถาม นักท่องเที่ยวมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ (อุทุมพร จามรมาน; 2530)

1. ศึกษาเอกสารงานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดวัตถุประสงค์และกำหนดประเด็นหลักของแบบสอบถาม 5 ประเด็น คือ
 - ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว
 - ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว
 - ความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวในปัจจุบัน
 - สิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุงและพัฒนา
 - กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้น
3. แจกแจงประเด็นหลักออกเป็นประเด็นย่อยๆ กำหนดจำนวนข้อของแต่ละประเด็นหลักและประเด็นย่อยๆ ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม
4. กำหนดประเภทของคำถามและกำหนดรูปแบบของคำถาม โดยประเด็นหลักข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวและประเด็นหลักลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว จะใช้รูปแบบคำถามทั้งปลายปิด (Closed or fixed alternative question Check List) และปลายเปิด (Open end question) ส่วนประเด็นหลักความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวในปัจจุบัน สิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุงและพัฒนา และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้น จะใช้รูปแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)
5. ร่างแบบสอบถาม ตรวจสอบความสอดคล้อง (Consistency) ของคำถามกับวัตถุประสงค์ประเด็นหลัก และประเด็นย่อย จัดทำส่วนประกอบต่างๆ พร้อมตรวจสอบความถูกต้องทั่วไป
6. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ปรับปรุงตามคำแนะนำ นำไปทดลองใช้กับนักท่องเที่ยวจำนวน 50 คน นำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha) ได้เท่ากับ 0.82

3.3.2 แบบประเมินศักยภาพและการจัดการเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ของอ่าวคุ้งวิมาน จังหวัดจันทบุรีและบริเวณใกล้เคียง

ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

2. นำรายการคำถามของแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มารวมกันและจัดหมวดหมู่ สร้างเป็นแบบประเมินศักยภาพและการจัดการการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอำเภอกู่แก้วและบริเวณใกล้เคียง โดยแยกเป็นประเด็นหลักประเด็นย่อยดังนี้

2.1 ศักยภาพต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน(60 คะแนน)

2.1.1 ความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	10 คะแนน
2.1.2 จุดดึงดูดการท่องเที่ยวและเรียนรู้	10 คะแนน
2.1.3 คุณค่าทางประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม	10 คะแนน
2.1.4 ความเสี่ยงต่อการถูกทำลาย	5 คะแนน
2.1.5 ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว	5 คะแนน
2.1.6 การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว	5 คะแนน
2.1.7 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	5 คะแนน
2.1.8 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	5 คะแนน
2.1.9 การพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก	5 คะแนน

2.2 การจัดการเพื่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน(60 คะแนน)

2.2.1. การใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน(20 คะแนน)

- การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของตัวแหล่งท่องเที่ยว
- การจัดการด้านบริการนักท่องเที่ยว
- การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว
- การจัดการด้านการติดตาม
- การประเมินการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว

2.2.2 การให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก(20 คะแนน)

- มีศูนย์บริการให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
- การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในด้านการประหยัดพลังงาน และการกำจัด

ของเสียอย่างถูกวิธี

- การให้ความรู้ถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบ
- มีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องระบบนิเวศและการอนุรักษ์ ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชน

2.2.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว (20 คะแนน)

- ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว
- ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว

3. นำแบบประเมินไปทดลองใช้ ปรับปรุงภาษาและสำนวน ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของ อ่าวคุ้งวิมานและบริเวณใกล้เคียง

3.3.3 รูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของอ่าวคุ้งวิมานจันทบุรีและบริเวณใกล้เคียง ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหลักและแนวคิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. กำหนดกรอบแนวคิดรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของอ่าวคุ้งวิมานและบริเวณใกล้เคียง
3. ออกแบบรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของอ่าวคุ้งวิมานจันทบุรีและบริเวณใกล้เคียง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบ จากนั้นนำไปวิพากษ์โดยคณะกรรมการการมีส่วนร่วม แล้วปรับปรุงเพื่อนำเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง

3.3.4 แบบสอบถามนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ หลังจากใช้รูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของอ่าวคุ้งวิมานจังหวัดจันทบุรีและบริเวณใกล้เคียง ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดวัตถุประสงค์และกำหนดประเด็นหลักของแบบสอบถาม แจกแจงประเด็นหลักออกเป็นประเด็นย่อยๆ กำหนดจำนวนข้อของแต่ละประเด็นหลักและประเด็นย่อยๆ ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม
3. กำหนดประเภทของคำถามและกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม โดยใช้รูปแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)
4. ร่างแบบสอบถาม ตรวจสอบความสอดคล้อง(Consistency) ของคำถามกับวัตถุประสงค์ประเด็นหลัก และประเด็นย่อย จัดทำส่วนประกอบต่างๆ พร้อมตรวจสอบความถูกต้องทั่วไป
5. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ปรับปรุงตามคำแนะนำ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ขั้นตอนเตรียมการ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ประชุมคณะวิจัย ร่างแผนปฏิบัติงาน
3. ประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสนามไชย ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดโครงการวิจัย และขออนุญาตเข้าศึกษา
4. พบปะกับประชาชนในพื้นที่อำเภอกู่แก้วและบริเวณใกล้เคียง ให้รายละเอียดและวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย เพื่อสร้างความเข้าใจ
5. จัดตั้งคณะกรรมการประเมินศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน จำนวน 12 คน ประกอบด้วย

นักวิชาการ

1. ดร. สุรินทร์ อินทะยศ	คณบดีวิทยาลัยอ้อมมณี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลธิ์ ไพบุลย์กิจกุล	คณะเทคโนโลยีทางทะเล มหาวิทยาลัยบูรพา
3. อาจารย์นิสาชล เทศศรี	คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4. อาจารย์กัญญากัด ลิทธิบุญ ย์	โรงเรียนมัธยมท่าแกลง ตำบลสนามไชย จังหวัดจันทบุรี
5. อาจารย์ยุพดี พุทธิโรสง	โรงเรียนมัธยมท่าแกลง ตำบลสนามไชย จังหวัดจันทบุรี

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

1. นายชนกณ กิจกาญจน์	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี
2. นายบัญญัติ อินทนิล	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนามไชย
3. นายพยุง ไกรบาป	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป องค์การบริหารส่วนตำบลสนามไชย

ผู้ประกอบการในพื้นที่และบริษัทนำเที่ยว

1. นายศุภกฤต เขียวหวาน	ร้านอาหารครัวชา ชายหาดกู่แก้ว
2. นายวิชัย เสนาะสรรพ	ร้านอาหารต้นไทร ชายหาดกู่แก้ว
3. เจ้าของกิจการที่พัก	A1 Media Beach ชายหาดกู่แก้ว
4. นางสาวกิตติรัวี เสียงประเสริฐ	บริษัทลัดดาการท่องเที่ยว อำเภอเมือง จันทบุรี

6. จัดตั้งคณะกรรมการการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยบุคคลจากหลายฝ่ายซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 13 คน ขึ้นไป ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสนามไชย
2. รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลสนามไชย
3. ปลัดจ้งค้การบริหารส่วนตำบลสนามไชย
4. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการท่องเทียะ องค์การบริหารส่วนตำบลสนามไชย
5. สมาชิกสภา อบต. หนองสนามไชย หมู่ 4 หมู่ 6 และหมู่ 7
6. ผู้แทนจากผู้ประกอบการร้านอาหารในพื้นที่อำะคู้งวิมาน
7. ผู้แทนจากผู้ประกอบการที่พัก ในพื้นที่อำะคู้งวิมาน
8. ผู้แทนจากบริษัทท่องเทียะ ในจังหวัดจันทุรี
9. ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทุรี
10. ผู้แทนจากคณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
11. ผู้แทนจากวิทยาลัยอัญมณี มหาวิทยาลัยบูรพา
12. ผู้แทนจากโรงเรียนมัธยมท่าแกลง
13. ผู้แทนจากโรงเรียนท่าแกลง

3.4.2 ขั้นตอนดำเนินการ

คณะวิจัยร่วมกับผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น และผู้แทนชุมชน ดำเนินการดังนี้

1. สำะจรวะรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท่องเทียะของอำะคู้งวิมานและบริเวณใกล้เคียง
2. สอบถามความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเทียะโดยใช้แบบสอบถาม ด้วยการสุ่มแบบบังเอิญ(Accidental Sampling)
3. สอบถามความคิดเห็นและความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเทียะ ด้วยการสัมภาษณ์
4. สอบถามปัญหาดำะนการบริหารจัดการ ของผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลสนามไชย รวมทั้งประชาชนในพื้นที่
5. ประเมินศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเทียะที่ยั่งยืน
6. ประชุมคณะกรรมการการมีส่วนร่วม เพื่อ
 - รับทราบผลสรุปและร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น การสำะจรวะรวบรวมข้อมูลทรัพยากรการท่องเทียะ ความคิดเห็น ความต้องการและข้อเสนอแนะ ของนักท่องเทียะและผู้ประกอบการ

- รับทราบผลสรุปและร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น การประเมินศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

- คณะกรรมการร่วมกันอภิปรายเสนอแนะแนวการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยว

7. คณะวิจัยสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวฯ แล้วนำไปผ่านความเห็นและขอคำแนะนำปรับปรุงจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยว และด้านเศรษฐกิจพอเพียง

8. นำรูปทดสอบการท่องเที่ยวไปทดสอบจริง พร้อมประเมินผล

9. สรุปผลการวิจัย

3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 การวิเคราะห์และประเมินผลข้อมูลจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยว จะนำข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อแปลผลโดยเทียบกับช่วงความหมายดังนี้

1.00–1.49	แปลผลว่า	ต่ำมาก /ต้องปรับปรุงมาก/ต้องการมาก
1.50-2.49	แปลผลว่า	ต่ำ/ต้องปรับปรุง/ต้องการ
2.50-3.49	แปลผลว่า	ปานกลาง
3.50-4.49	แปลผลว่า	มาก/ดีมาก/ต้องการมาก
4.50-5.00	แปลผลว่า	มากที่สุด/ดีที่สุด/ต้องการมากที่สุด

ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การรวบรวมเอกสาร และการสังเกต จะนำมาตรวจสอบความถูกต้องด้วยเทคนิคสามเส้า และวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การจำแนกและจัดระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy) ซึ่งเป็นการนำข้อมูลที่ได้นำมาจำแนกและจัดหมวดหมู่

การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น มาวิเคราะห์เพื่อหาเหตุผลสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น

3.5.2 การประเมินศักยภาพการจัดการ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอำเภอกู่แก้ว จังหวัดจันทบุรีและบริเวณใกล้เคียง จะนำข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบประเมินมาหาผลรวม เทียบกับเกณฑ์ประเมินที่กำหนดไว้ โดยอาศัยแนวการประเมิน ดังนี้

1. การประเมินผลรวม จะใช้เกณฑ์ประเมินจากสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ดังนี้

ต่ำมาก	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
20 หรือน้อยกว่า	21-30	31-40	41-50	51 ขึ้นไป

2. การประเมินรายข้อ ใช้เกณฑ์ประเมิน 2 กรณี ดังนี้

2.1 กรณีคะแนนเต็ม 10 คะแนน เกณฑ์ประเมินที่ใช้ คือ

1.00 - 1.99	ต่ำมาก หรือ น้อยมาก
2.00 - 3.99	ต่ำ หรือ น้อย
4.00 - 5.99	ปานกลาง
6.00 - 7.99	มาก หรือ สูง
8.00-10.00	มากที่สุด หรือ สูงมาก

2.2 กรณีคะแนนเต็ม 5 คะแนน เกณฑ์ประเมินที่ใช้ คือ

1.00 - 1.49	ต่ำมาก หรือ น้อยมาก
1.50 - 2.49	ต่ำ หรือ น้อย
2.50 - 3.49	ปานกลาง
3.50 - 4.49	มาก หรือ สูง
4.50 - 5.00	มากที่สุด หรือ สูงมาก

3.5.3 การวิเคราะห์และประเมินผลข้อมูลจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวและประชาชน หลังจากการทดสอบรูปแบบการท่องเที่ยว จะนำข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อแปลผลโดยเทียบกับช่วงความหมายดังนี้

1.00–1.49	มีความคิดเห็นว่า น้อยมาก/ต่ำมาก
1.50-2.49	มีความคิดเห็นว่า น้อย/ต่ำ
2.50-3.49	มีความคิดเห็นว่า ปานกลาง
3.50-4.49	มีความคิดเห็นว่า สูง/มาก
4.50-5.00	มีความคิดเห็นว่า สูงมาก/มากที่สุด